

ВТУ "СВ.СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ"
ФИЛОЛОГИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА "ГЕРМАНИСТИКА И НИДЕРЛАНДИСТИКА"

ул. "Теодосий Търновски" № 2, 5003 Велико Търново, тел: +359 +62 618 360,

e-mail: r.ivanova@ts.uni-vt.bg

**ДОЦ. Д-Р РАЛИЦА СТЕФАНОВА
ИВАНОВА**

СТАНОВИЩЕ

по конкурс за избор на доцент в научна област 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2. 1. Филологии, (Литература на народите на Европа, Азия, Африка, Америка и Австралия - Немска литература), обявен в ДВ бр. 20/10.03.2020 г. за нуждите на ШУ „Епископ Константин Преславски“

1. Данни за конкурса:

На обявения конкурс за доцент по немска литература се е явил един кандидат – д-р Даниела Георгиева Кирова, която е щатна преподавателка към катедра „Германистика“ на Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“. Всички задължителни етапи по процедурата са спазени.

2. Данни за кандидата:

Д-р Даниела Кирова е родена на 27.05.1968 г. Завършва средното си образование през 1987 г. в Езикова гимназия „Гео Милев“ в гр. Добрич, а виспето – през 1996 г. в Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“, където получава Магистърска степен по Немска филология и преподавател по немски език в СОУ и специализация Езиково обслужване на бизнеса. В периода 1987-1998 г. извършва административна дейност в сферата на туризма, а от 1988 до 2014 работи като учител. От 2004 г. до 2008 г. кандидатката е редовен докторант към катедра „Немска филология и ЧЕО“ на Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“ и получава докторска степен в професионално направление Филология (Литература на народите на Европа, Америка, Азия, Африка и Австралия – Немска литература). От септември 2011 г. до момента заема длъжността главен асистент в катедра „Германистика“ към Факултета по хуманитарни науки на ШУ „Епископ Константин Преславски“. Има три научни специализации в немски университети, най-дългата от които е за периода юли-

октомври 2007 г. в университетите в Лайпциг, Ерланген, Хайделберг, Мюнхен, Хамбург и Берлин като стипендиант на Германската служба за академичен обмен (DAAD). Членува в следните научни организации и сдружения: Съюз на германистите в България и Дружеството на преподавателите по немски език в България.

3. Данни за научните трудове и научните приноси

След защита на дисертационния си труд кандидатката публикува множество статии и една монография, които обхващат различни области на германистичното знание. В настоящия конкурс за доцент д-р Даниела Кирова участва с един монографичен труд (Медийни диалози. Нямо кино - немскоезична литература от началото на XX век, 2020 г.), една кратка глава от колективна монография, една студия и 11 германистични статии, фокусирани върху немско-българските културни и литературни отношения, литературната дидактика и интермедиаалността.

Цялостната научно-изследователска дейност на д-р Даниела Кирова заслужава висока оценка. Статиите на ѝ се отличават със задълбоченост и наситена фактологичност и имат приносен характер по отношение на проблемите, на които са посветени. Сред тях централно място заемат разработките ѝ по проблеми на интермедиаалността (№ 2, 3, 4, 5, 6 и 7), тъй като те са тясно свързани с тематиката на монографичния ѝ труд. Те свидетелстват за развитието ѝ като модерен автор, изследващ взаимодействието на литературата с другите видове изкуства. Положително впечатление правят усилията на авторката за паралел между немската и българската традиция от началото на 20 век по отношение на отражението на киното в литературни творби, чрез който тя убедително представя българската експресионистична литература в лицето на Гео Милев като неделима част от европейския авангард и негов равностоеен еквивалент. Приносен характер притежават и статиите (№ 11, 12, 13 и 14), посветени на немско-българските културни и литературни отношения, които представят критичен разрез на активния културен обмен в различни области в контекста на политическите събития от първата половина на 20 век. Въпреки частичната си тематична обвързаност с дисертационния труд на кандидатката тази група от статии не повтаря представените от нея статии за придобиване на образователната и научна степен „доктор”. Внимание заслужава и направеният в статии № 8 и № 10 опит за реактуализиране на някои потънали в забрава произведения на германски авторки от началото на 20 век и за изясняване на причините за активното присъствие на преводите на част от тези тривиални романи на българския книжен пазар през 90-те години на 20-ти век.

Положително впечатление прави и осведомеността на авторката по отношение на актуални тенденции в литературната дидактика, засегнати в статия № 9, които са приложими предимно в сферата на средното образование и са доказателство за богатия педагогически опит на кандидатката. За нейните съществени научни приноси свидетелстват и цитиранията и отзивите за нейни трудове (общо 14 на брой), отразени както в български, така и в чуждестранни източници.

Несъмнено най-важният елемент от документацията за участие в конкурса представлява монографията на д-р Даниела Кирова под заглавие „Медийни диалози“. Предмет на изследване в нея са интермедиялните отношения между филм и литература в епохата на нямото кино в Германия от 1907 г. до 1933 г. Авторката си поставя за цел да даде отговор на два въпроса: 1. „Какво се случва с литературния текст, когато филмът пресича медийния му спектър?“ и 2. „Какво се случва с филма, който трансформира литературния текст на екрана?“ Структурата на изследването се състои от увод, три глави, заключение и библиографска справка. В първа глава се полага теоретичният фундамент на научния труд, базиран на оригинален комплексен изследователски метод – комбинация от актуални теории на интермедиялността и теоретични постановки за паратекстуалността. Д-р Кирова проследява в диахронен план сволуцията на термина интермедиялност и прави преглед на немскоезичните изследвания на това явление, откроявайки четири типологии – тези на Йенс Шрьотер, Ирина О. Райевски, Вернер Волф и Кристоф Клайншмид. Приносният характер на теоретичната глава се състои предимно в запознаване на българския читател с актуални съвременни концепции на интермедиялността и в успешното адаптиране на техния понятиен апарат на български език. Тъй като става въпрос за теоретични постановки от последните три десетилетия, предвидени за приложение към текстови и филмов корпус, възникнал на много по-ранен етап от тях, изборият от Даниела Кирова подход е иновативен и позволява нов и по-комплексен поглед върху анализирания творби на филмовото и литературното изкуство от началото на 20-ти век. Този потенциал не е разгърнат напълно в хода на анализа и би могъл да послужи на авторката при бъдещи по-детайлни разработки.

Втора глава съдържа същинската аналитична част на монографията. В нея на базата на конкретни примери се изясняват взаимните влияния между медиите филм и литература и начина, по който всяка една от тях заимства естетическите параметри на другата, за да ги трансформира в нов продукт. Авторката фокусира вниманието си върху белетризирането на немския нем филм в авторското кино, в разнообразната

филмова продукция и в кинематографичната литература на Ваймарската република. Убедително е проследен широк спектър от филмови адаптации – такива на класически произведения като Гьотевия „Фауст“, на литературно исторически биографии или на творби на автори, съвременници на немския нем филм (Герхард Хауптман, Томас Ман), като ясно се отчитат взаимните ползи от интермедиялния подход – от една страна филмът гради своя сюжет на базата на литературното произведение, от друга скранизацията популяризира литературния оригинал и провокира още по-голям интерес към неговия автор. Отделна глава е посветена на така наречената кинематографична литература, в която се наблюдава имитация или симулиране на структури, характерни за киното. В нея д-р Кирова конкретизира наблюденията си върху кинолириката от началото на 20-ти век и влиянието на киното върху стилистиката на романа в периода на Ваймарската република („Вълшебната планина“ на Томас Ман и „Берлин Александърплатц“ на Алфред Дьоблин). Чрез много прецизен и детайлен анализ на широк текстови корпус тя експлицира широка палитра от кинематографски техники, намерили отражение в лириката на експресионизма и в прозата на Ваймарската република, и определящи нейната иновативност и авангардност – напр. имитация на детективски сюжети, транспониране на екранния образ на една актриса в реалния свят на кинозрителите, формална симулация на филмов монтаж, на кинематографично възприятие чрез инсцениране на гледката на пътуващия в движещо се превозно средство, която поражда смяна на кадри и картини като на филмова лента и редуване на близък и далечен план. Наред с продуктивното взаимопроникване на двете медии филм и литература съществено място е отделено и на конкуренцията между тях, като много точно се регистрира преимуществото на литературата пред считаната за развлекателна медия „филм“. Известен дефицит на изложението представлява недостатъчно ясното разграничение между собствена интерпретация и позоваване на други автори на места. Това проличава особено на с. 56, 59 и 61, където се сблъскваме с възпроизвеждане на становища на различни автори, без изразяване на собствено отношение и позиция спрямо разглеждания проблем. Това по никакъв начин не намалява достойнствата на труда, произтичащи от способността на авторката да систематизира в логичен ред различни изследователски гледни точки и да извежда от тях добре обосновани изводи.

Приносният характер на последната трета глава се състои в полагането на интерпретацията в полето на интердисциплинарността. В нея авторката прилага разработената от френския литературен теоретик Жерар Жанет концепция за

паратекстуалността към филма. Търсенето на паралел между кинематографски и литературни термини е убедително обосновано. Обхващат е широк спектър от текстове, отнасящи се до култови филми от епохата на нямото кино в Германия – „Метрополис“, „Носферату“, „Голем“, „Кабинетът на доктор Калигари“ и др., като по този начин д-р Кирова излиза извън рамката на диференциалния подход и влиза в полето на интердисциплинарността, анализирайки текстове от компетенциите на филмознанието или такива, с които се занимава науката за комуникациите.

Изводите са изложени точно и последователно. В библиографската част са цитирани първични източници (литературни текстове и филми) и теоретична литература предимно на немски, но и на български език. Изброените заглавия в раздела „интермедиаалност“ са представителна извадка на немскоезичните трудове в тази област от последните 30 години и в този смисъл имат приносен характер, тъй като биха послужили на бъдещи изследователи.

4. Преподавателска и организационна дейност

Даниела Кирова е отлично подготвен преподавател с широк диапазон на преподаваните дисциплини в сферата на средното и висшето образование. В бакалавърската степен тя води лекции по *История на немската литература, Делова кореспонденция, Ключови компетенции в академичната сфера, Увод в хотелиерството, Увод в ресторантьорството и Увод в екскурзоводството*. Преподавателската ѝ дейност е свързана и с водене на редица упражнения по Практически немски език, Анализ на текст, Превод, ПДПП и Хоспитиране. Кандидатката е доказала уменията не само в научен и в преподавателски, но и в организационен аспект – отчита участие в 1 международен, 6 национални и 15 университетски проекта.

5. Заключение

Въз основа на направените наблюдения върху представените публикации и успешната преподавателска дейност на д-р Кирова убедено препоръчвам на научното жури да подкрепи нейната кандидатура за заемане на академичната длъжност „доцент“.

17.08.2020 г.
Велико Търново

доц. д-р Ралица Иванова